

**Національна медична академія післядипломної освіти
ім.П.Л.Шупика**

**Благодійний фонд допомоги дітям з травмами
та хірургічними хворобами “ХІТОД”
Всеукраїнська асоціація дитячих хірургів**

ХІРУРГІЯ

дитячого віку

Хірургия детского возраста   Surgery of children's age

Науково-практичний медичний журнал

Том III. №1. (10) 2006.

Головний редактор. Данилов О.А.

Редакційна колегія: Белебез'єв Г.І., Боднар Б.М., Вдовиченко Ю.П., Вороненко Ю.В., Герцен Г.І., Гончар В.В., Горбатюк О.М., Горелік В.В., Гош Р.І. (відповідальний секретар), Доманський О.Б., Дзюрак В.С., Косаковський А.Л., Кривченя Д.Ю. (науковий редактор), Лазаретник Б.Ш. (заступник головного редактора), Лайко А.А., Макаров А.В., Мамчик В.І., Мойсеєнко Р.О., Попінкевич Б.С., Рибальченко В.Ф. (відповідальний секретар), Русак П.С., Сокур П.П. (заступник головного редактора), Сеймівський Д.А. Стаковський Е.О., Шевнюк М.М., Христенко В.В.

Редакційна рада: Акмолаєв Д.С. (АРК), Базик А. (Польща), Бохосевич Я. (Польща), Бліхар В.Г. (Тернопіль), Грохольський В.Й. (Львів), Давиденко В.Б. (Харків), Дольницький О.В. (Київ), Дмитряков В.А. (Запоріжжя), Каррель Й. (Німеччина), Книшов Г.В. (Київ), Костев Ф.І. (Одеса), Крись-Пугач А.П.(Київ), Кукуруза Ю.П. (Вінниця), Куценок Я.Б. (Київ), Левіцький А.Ф. (Київ), Лосев О.О. (Одеса), Лісовий В.М. (Харків), Люлько О.О. (Запоріжжя), Момотов О.Г. (Луганськ), Немилова Т.К. (Росія), Ніколаєва Н.Г. (Одеса), Сасенко А.Ф. (Київ), Слепцов В.С. (АРК), Соловйов А.Є. (Запоріжжя), Сушко В.І. (Дніпропетровськ).

Секретаріат: Машуренко В.І., Пилипчук О.Р.

Свідоцтво про державну реєстрацію видано 19.02.2003р. Серія КВ №6993

Рекомендовано Вченою радою НМАПО ім.П.Л.Шупика Протокол №4 від 18.04.2006р.

Адреса редакції: 04209 м.Київ, вул Богатирська-30, Київська міська дитяча клінічна лікарня №1. Кафедра дитячої хірургії КМАПО ім.П.Л.Шупика Завідувачу кафедри професору О.А.Данилову. Телефон, факс: 8 (044) – 412-04-87. Входить 4 рази на рік.

Видавець. Національна медична академія післядипломної освіти ім.П.Л.Шупика МОЗ України
Видруковано у друкарні ТОВ “Алвія” Тираж 1000 примірників.

Підписний індекс 09537 - Каталог видань України.

Цілковите або часткове розмножування в будь-який спосіб матеріалів, опублікованих у цьому виданні, допускається лише з письмового дозволу редакції.

Відповідальність за зміст рекламих матеріалів несе рекламодавець.

Журнал затверджений ВАК України – як фахове видання Бюлетень ВАК України, №8, с.8, 2004 року

КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

- ринним
тісце в
етодики
чних та
операцій.
ї галузі
- вторних
з них на
оринним
- 353-354..
- 3.
2. 16.
- иологии и
- 3.
- 5-27.
- 1.
- UDK: 616.613 - 007.63: 616.61 - 002] - 053.2 - 07
- 2006
- 44. Norrby S. P. O. Grady. H.P. Churchill livingstone, New York. 1997.-P. 792-799.
  - 45. Patterson Y. E., Andriole V. T. // Infect. Dis. Clin. North Am. - 1997.-V.11, № 3, - P.739-750.
  - 46. Perrotin F. et al. // Fetal. Diagn. Ther. - 2001.- Vol.16, № 2.- P. 123-128.
  - 47. Smith K. E., Holmes N. // J. Urol. (Baltimore) - 2002.- Vol.18, № 3.- P. 1127.
  - 48. Turk I. A., Davis I. W., Winkelman B. // Eur. Urol. - 2002.- Vol.42, № 3.- P. 268-275.
  - 49. Ubrig B., Waldner M., Roth S. // J. Urol. (Baltimore) - 2001.- Vol.166, № 3.- P. 973-976.
  - 50. Verduyck F., Heesakkers J., Debrayne F. // Eur. Urol. - 2002.- Vol.40, № 4.- P. 102-109.

***

УЛЬТРАЗВУКОВА ДІАГНОСТИКА ПРИРОДЖЕНОЇ ТА НАБУТОЇ ПАТОЛОГІї СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ

Боднар Б.М., Томусяк Т.Л., Ахтемійчук Ю.Т., Іринчин А.В.,

Сторожук С.М., Унгурян А.М.

Буковинський державний медичний університет

Резюме. 42-ом дітям у віці від 12 до 15 років в амбулаторних умовах було проведено УЗД у зв'язку з підозрою на урологічні захворювання. Клініко-сонографічні паралелі сканограм доказали, що застосування УЗД в амбулаторних умовах є сучасним, ефективним і переконливим методом діагностики.

Ключові слова: діти, урологічні захворювання, УЗД.

УЛЬТРАЗВУКОВАЯ ДИАГНОСТИКА ВРОЖДЁННОЙ И ПРИОБРЕТЁННОЙ ПАТОЛОГИИ МОЧЕВЫДЕЛИТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ У ДЕТЕЙ

Боднар Б.М., Томусяк Т.Л., Ахтемійчук Ю.Т., Іринчин А.В., Сторожук С.М., Унгурян А.М.

Буковинский государственный медицинский университет г. Черновцы

Резюме. 42-ум детям в возрасте от 12 до 15 лет в амбулаторных условиях было проведено УЗД в связи с подозрением на урологические заболевания. Клинико-сонографические параллели сканограм доказали, что применение УЗД в амбулаторных условиях есть современным, эффективным и убедительным методом диагностики.

Ключевые слова: дети, урологические заболевания, УЗД.

ULTRASONIC DIAGNOSTICS AT BIRTHING AND WILL APPEAR OF A PATHOLOGY UROLOGY OF SYSTEM AT CHILDREN

B.N. Bodnar, T.L. Tomusiaik, Y.T. Ahtemiychuk, A.V. Iryncchin, S.N. Storozhuk, A.M. Unguryan.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Summary. To 42-nd children in the age of from 12 till 15 years in out-patient conditions was carried out of BRIDLES in connection with suspicion on urology of disease. Kliniko-sonografi directions of the skanogram have proved, that the application of BRIDLES in out-patient conditions is by a modern, effective and convincing method of diagnostics.

Key words: children, urology of disease, BRIDLES.

Вступ. Останнім часом ехографія стала одним з основних методів дослідження в дитячій амбулаторній урології. Однак, незважаючи на високу інформативність, метод не набув належного застосування в педіатричній амбулаторній урології [1, 2, 3]. Водночас, такі переваги методу, як неінвазивність, відносна простота і швидкість дослідження, дозволяють розглядати його як оптимальний при обстеженні даного контингенту дітей.

КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета роботи - проаналізувати використання УЗД в амбулаторних умовах у дітей з підозрою на захворювання сечовидільної системи.

Матеріали та методи. Згідно з даними ехографії розподіл хворих за нозологічними формами був таким: вади розвитку термінального відділу сечовода - 14, вади розвитку нирок - 12, гідронефроз - 5, сечокам'яна хвороба - 3, пухлина Вільмса - 1, післонефрит - 7. Отже, переважали вади розвитку нирок і термінального відділу сечовода (міхурово-сечовидний рефлюкс, мегауретер, уретероцеле). Ультразвукове дослідження здійснювали за допомогою апарату фірми „Алока" 256 (Японія).

Результати та їх обговорення. При виконанні ехографії визначили локалізацію чашечкового комплексу і діаметр миски, звертаючи увагу на стан сумісних органів. Довжину нирки вимірювали при поздовжньому, а ширину - при поперечному скануванні. В нормі на ехограмі дитяча нирка має чітко диференційований утвір бобоподібної форми відповідно до поздовжнього або поперечного сканування. У більшості випадків у центрі паренхіматозного шару визначаються піраміди у вигляді утворень низької ехогенності з чіткими контурами. Діаметр їх, в залежності від віку, становить 0,3-0,7 см.

Ехографічна картина розширеного сечовода на поздовжніх сканограмах представлена у вигляді утворення трубчастої форми, яке відходить від ниркової миски, а на поперечних сканограмах сечовід має округлу або овальну форму. Діаметр вказаних утворень коливається в широких межах (0,5 - 5 см), що зумовлено ступенем дилатації органа. Розширений сечовід значно легше візуалізується у верхніх і нижніх відділах. Нижній відділ сечовода визначається при наповненному сечовому міхурі. В середніх відділах виявити сечовід не завжди вдається у зв'язку з тим, що заповнений газом кишечник перешкоджає проходженню ультразвукових хвиль. Тому виявити сечовід можливо при відсутності газів в петлях кишечника, або при вираженому розширенні органа, коли його діаметр перевищує 1,5 см.

Найінформативнішою є ехографія при виявленні уретероцеле. Заповнений сечовий міхур є ідеальним акустичним „оком" для ультразвуку, де уретероцеле визначається як порожнинне ехонегативне утворення округлої форми, яке розташоване у просвіті міхура, чітко обмежене від порожнини міхура стінкою різної товщини. Найефективніша ехографія при знижений функції нирки або її повній відсутності, коли на екскреторних уrogramах виділення контрастної речовини не визначається. Ультразвуковий метод дає повну інформацію про ступінь дилатації верхніх сечових шляхів, стану паренхіматозного шару нирки, наявності подвоєння чашечко-міскової системи. Уретероцеле виявлено у 7 дітей, у 5 з них - у верхній половині подвоєної нирки. У всіх спостереженнях виявлено виражене тотальне розширення сечовода, максимальний діаметр якого сягав 5 см. Основною ехографічною ознакою подвоєної нирки (6) була збільшена довжина однієї з них, наявність на сканограмі 2-х роздільно розташованих чашечкових структур, 2-х ниркових місок або сечоводів, а також визначення не 3-х, а 4-х ниркових чашечок. Слід зазначити, що вказані ехографічні ознаки подвоєння мають вікову специфіку і визначаються лише у дітей старшого віку.

Гіпоплазія нирки виявлена у 5 хворих, з них у 3-х випадках мав місце міхурово-місковий рефлюкс IV-V ступеня. У всіх випадках гіпоплазія була однобічною. Дистопія нирок виявлена у 1 пацієнта. На сканограмах дистоповані нирки візуалізувалася низько, на рівні 4-5 поперекових хребців, у всіх спостереженнях розташована медіальніше звичайного. Уроджений гідронефроз виявлений у 5 дітей. Ехографічно він виражається розширенням чашечко-міскового комплексу нирки різного ступеня. I стадія гідронефрозу встановлена у 1 пацієнта, II-а - у трьох, III-я - у одного. Отже, ехолокація при гідронефрозі дозволяє встановити його стадію, що сприяє вибору оптимальних термінів і методів лікування. Пухлина Вільмса виявлена у 1 пацієнта в межах верхнього кінця правої нирки. На сканограмах пухлина визначається у вигляді утворення округлої форми середньої ехогенності, з розмірами 4,5x5 см. Сечокам'яна хвороба виявлена у 3-х

КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

хворих. Конкременти ниркової миски виявлені у 2-х, камінь дистального відділу сечовода - 1. На сканограмах конкременти визначаються як гіперехогенні утворення різних розмірів, частіше овальної форми. У тих випадках, коли діаметр перевищував 0,5 см, безпосередньо за конкрементом виникає акустична тінь.

Серед набутих захворювань органів сечової системи у дітей провідне місце належить піелонефриту. Цінність методу УЗД в діагностиці первинного піелонефриту невелика. В гострій стадії запалення можливе збільшення паренхіми нирки по відношенню до величини чашечкового комплексу, зниження рухливості органа навіть при форсованому диханні. Хронічний піелонефрит, особливо у початкових стадіях, не має патогномонічних ехографічних ознак.

Висновки

Ультразвук є одним із сучасних методів дослідження в амбулаторних умовах, який дозволяє відступити від традиційного стандарту рентгенологічного дослідження, що включає ексекраторну уроографію. При широкому впровадженні в амбулаторну практику ехографії буде належати головна роль як скринінг-тест для виявлення хворих з вадами розвитку нирок, сечоводів, нефролітазу, що дозволяє своєчасно визначати адекватну лікувальну тактику. Сонографія відкриває широкі перспективи при диспансерному спостереженні численного контингенту хворих дітей, оскільки повністю виключає променеве навантаження, дає значний лікувально-економічний ефект.

Література

1. Артамонов Ю.А. Ультразвуковое исследование мочеполовой системы у детей.-М., 1982.
2. Дворяковский И.В., Чурсин В.И., Сафонов В.В. Ультразвуковая ди-ка в педиатрии. Л.,1987.-С.160.
3. Демидов Е.А., Долецкий С.Я., Гельд В.Г., Володько Е.А./*Хирургия*.-1987.-№7.-с.78-82.

***

УДК. 616.052-002

КИШЕЧНАЯ ИНВАГИНАЦИЯ В ДЕТСКОЙ ХИРУРГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ.

*А.М.Урин, В.Ф. Рыбальченко, Б.В.Колташ, С.А.Росщепий, Т.Г.Ткачук,
Д.С.Мамонтов, С.А.Брагинская.
Киевская медицинская академия последипломного образования им П.Л. Шупика*

Резюме. В данной статье приведены результаты анализа по лечению детей с кишечной инвагинацией, которым проводилось лечение на базе детского хирургического стационара городской детской клинической больницы № 1, г. Киева. Данное исследование проводилось по материалам 10 –ти летнего опыта работы врачей стационара (с 1994 по 2004 гг.).

Ключевые слова: инвагинация; кишечная непроходимость; дети.

КИШЕЧНАЯ ИНВАГИНАЦИЯ В ДЕТСКОЙ ХИРУРГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ.

*А.М.Урин, В.Ф.Рыбальченко, Б.В.Колташ, С.А.Росщепий, Т.Г.Ткачук,
Д.С.Мамонтов, С.А.Брагинская.
Киевская медицинская академия последипломного образования им П.Л. Шупика*

Резюме. В данній статті наведені результати аналізу по лікуванню дітей з кишковою інвагінацією, яким проводилось лікування на базі дитячого хірургічного стаціонару міської дитячої клінічної лікарні № 1, м. Києва. Подане дослідження проводилось за матеріалами десятирічного досвіду роботи лікарів стаціонару (з 1994 по 2004 рр.).

Ключеві слова: інвагінація, кишкова непрохідність; діти.

INTESTINAL INVAGINATION IN CHILDREN'S SURGICAL PRACTICE.